

Remissvar på förslag till nya föreskrifter för Djurö nationalpark.

Ärendenummer NV-04891-13.

Skaraborgs Naturskyddsförening, Naturskyddsföreningen i Värmland och Svenska Kryssarklubbens Vänerkrets avger följande gemensamma yttrande.

Utöver synpunkter på de föreslagna förändringarna kommenterar vi även skötseln och tillgängligheten i nationalparken.

Sammanfattning.

Djurö skärgård utgör ett stycke sötvattensskärgård, en naturtyp som även i ett globalt perspektiv är ovanlig. De dominerande naturtyperna och fågellivet är typiska för Vänerns ytterskärgårdar. Ett besök ger kunskap och förståelse för Vänerns havspräglade insjöskärgårdar och dess värden. Skärgårdens och särskilt huvudöns särart ligger i dess kulturhistoria, kulturmarkerna, hur ön brukats, fyrplatsen och jaktvillan.

Möjligheterna att besöka nationalparken är begränsade, antalet besökande är mycket lågt. Det båtburna friluftslivet är väderberoende, kommersiellt arrangerade båtturer förekommer mycket sparsamt. Besök med egen båt och möjlighet till kommersiellt arrangerade båtturer med guidning måste underlättas.

Djuröskärgårdens isolerade läge innebär att antalet besökare fortsatt kommer vara begränsat. Skärgårdens orördhet och vildhet skall vara ett signum även i framtiden men också att fler besöker nationalparken. För att dessa tillsynes motstridiga målsättningar skall vara förenliga behövs information till besökarna och en aktiv förvaltning som kräver tillstånd för mer omfattande eller kontinuerligt pågående verksamheter.

Tillgänglighet och information.

Djurö skärgård har ett mycket väderutsatt läge, väderskyddade tilläggningsplatser är grunda och svårtillgängliga, skärgårdens inre vattenområden är steniga och svårnavigerade. Malbergshamn är däremot en god hamn med för fritidsbåtar godtagbara djupförhållanden men dock utsatt för besvärande sjöhävning vid nordliga vindar. Årans hamn är också öppen för nordlig vind med flera grund i sin mest skyddade del söder om Tribergsön. I södra delen av sundet vid Långholmen finns också väl skyddade ankringsplatser som dock inte kan nås av djupgående segelbåtar.

Malbergshamn är entrén till Djurö nationalpark, hamnen och den längst in placerade bryggan är mycket välbesökt. Vackra högsommardagar är det svårt att hitta en lämplig tilläggningsplats. (Bilaga 1.) Bryggan är primärt uppförd för sophämtning och för angöring med turbåtar. Redan i dag innebär de begränsade möjligheterna för tilläggning att antalet besökande är lägre än det eljest skulle ha varit och uppskattas ligga i intervallet 2 500 - 3 500 besökare per år i hela skärgårdsområdet. (Not 1.)

Leder och ledmarkeringar på land anordnas för att visa besökarna sevärda och vackra naturområden samt för att också undvika slitage och störningar i de mest känsliga områdena. Med samma motiv bör också farleder utprickas i Djurö skärgård.

Utprickade leder i skyddade farvatten höjer också sjösäkerheten.

Naturen i Djurö skärgård är typisk för Vänerens yttre skärgårdar. Dess särart ligger i de kulturpåverkade delarna, i öns historia och ögruppens otillgänglighet. Det finns få exempel längs Sveriges kuster, om ens något, på bosättningar, jordbruk och fyrplats på en så isolerad plats.

- Ett ökat antal besökare med egen båt till Djurö nationalpark och en samtidig ökning av kommersiellt arrangerade turer kräver att nuvarande brygga frigörs för tilläggning med turbåtar och att en separat brygga med 10-15 platser för besökare med egen båt anordnas i Malbergs hamn. Bryggan utförs lämpligen som flytbrygga i helbetong. (Bilaga 2.)
- I Malbergshamn finns i dag en förtöjningsboj "Kryssarklubbboj" som Svenska kryssarklubbens Vänerkrets ansvarar för. Bojen bör finnas kvar som ett komplement till en ny brygga.
- Djurö är en utskärgård omgiven av oskyddade farvatten. Målsättningen att öka antalet besökare innebär också ett ansvar för att besökare med egen båt skall kunna finna säker förtöjning i skyddade hamnlägen vid hård vind med grov sjö. En förtöjningsboj kan lämpligen läggas ut i det skyddade vattenområdet söder om Tribergsön. Inseglingen från väster säkerställs med några enstavor och någon isprick.
- Befintlig brygga vid Långholmen byggs ut för att ge plats för fler båtar.
- Vid Dunderkaren finns en mindre servicebrygga för tillsynsman belägen i mycket skyddat läge. Bryggan är oftast fullbelagd. Befintlig brygga byggs ut alternativt byggs en ny brygga för att ta emot fler båtar.
- En skutled löpte förr från Gisslan norr ut genom Djuröskärgårdens östra delar. Leden går genom ett mycket vackert skärgårdsområde som bör öppnas för såväl fritidsbåtar som turbåtar. Från denna led utprickas även inseglingen från öster, mellan Tribergsön och Kidholmen, till Årans hamn. Utprickningen utförs lämpligen med enstavor och endast ett fåtal isprickar. (Bilaga 3.)
- Underhållet av befintliga vandringsleder och ledmarkeringar på huvudön är kraftigt eftersatt. Igenväxta skogsdiken och försämrade avvattningshar

medfört att lederna ofta är blöta och svårframkomliga. Lederna måste läggas om och/eller kompletteras med spänger.

- Malbergshamn och en ny besöksbrygga är den naturliga entrén till Djurö nationalpark. I anslutning till bryggan uppförs en informationscentral, under tak. Informationen skall framhäva de kulturhistoriska minnen som skapar öns mystik och manar till eftertanke och försiktighet. Berättelser, historik och bilder kan Vänermuseet i Lidköping ta fram. Djuröskärgårdens särart är det som minner om den skärgårdskultur som fanns på huvudön i den mycket isolerade skärgården.

Naturvård och hänsynsregler.

Syftet med Djurö nationalpark är att bevara ett skärgårdslandskap i Vänern i väsentligen oförändrat skick. Förutom de kulturpåverkade delarna på huvudön så torde övriga områden utvecklas bäst på egen hand, så kallad fri skötsel. Begränsade åtgärder i anslutning till besöksytor och strandområden med höga natur- eller rekreationsvärden kan dock behövas. Stora delar av huvudöns skogsområden är påverkade av tidigare skogsbete som nu ersatts av ett begränsat bete av hjortarna. På sikt kan en röjning i randområden kring tidigare jordbruksmarker krävas. Den ändrade regleringsregimen i Vänern kräver kontinuerligt återkommande röjning av fågelskär och strandängar.

Kulturmarkerna på huvudön är rester av den skärgårdskultur som förr utmärkte flera av Väterns skärgårdar. Som kulturarv har kulturmiljöerna på Djurö därför ett högt bevarandevärde. På grund av försumpning och lågt betestryck utarmas nu dessa miljöer. En utökad aktiv skötsel är nödvändig.

Ett besök i Djurö skärgård är en upplevelse av orörd natur, tystnad och vildhet som måste värnas. Målsättningen att öka antalet besökare och att underlätta för naturturismföretag innebär att såväl skötsel, tillsyn och hänsynsregler måste skärpas.

- Tidigare jordbruksmark försumpas. Avrinningen måste förbättras. Befintliga diken öppnas och rensas.
- Granuppslag i kulturmarkernas yttre delar röjs bort. Ek och lind gynnas och frihuggning av såväl äldre som nyetablerade träd krävs.
- Kulturmarkerna måste restaureras. En utökad skötsel krävs genom slåtter och lövängsskötsel och utökad bete med andra betesdjur än hjortarna på de platser där så är lämpligt.
- Fler besökare i Djuröskärgården och att havsörnen blivit en allt vanligare häckfågel i Vänerlandskapet innebär att såväl förbudstiderna som tillträdesförbudens omfattning måste ses över. För fågelskyddsområdena i Djurö skärgård bör förbudstiden vara 1 februari-15 augusti och ytterligare några viktiga fågellokaler bör ingå t.ex. Lågsjär (anges felaktigt som fågelskyddsområde i den aktuella remissen).

- Hastighetsbegränsning till 7 knop skall gälla hela vattenområdet inom nationalparken och inte bara 100 m närmast land. Hastighetsbegränsningen skall införas på de officiella sjökorten vilket inte är fallet i dag. Djuröskärgården skall vara ett hänsynsområde liknade de som skapats vid våra kuster (Jämför Kosterkärgården). Hastigheten 7 knop är fullt tillräcklig och förhållandevis hög i svårnavigerade områden och innebär inga negativa konsekvenser för vare sig sjösäkerhet eller tillgänglighet.
- Idrottstävlingar skall inte tillåtas. Företeelsen strider mot syftet med nationalparken som också är Natura 2000 område.
- Enklast och tydligast rutin för att reglera olämplig verksamhet i nationalparken är att tillstånd krävs för kommersiell naturturism och mer omfattande verksamhet organiserad av ideella organisationer eller enskilda. Tillgänglighet och besöksfrekvens gynnas inte av en oregerad naturturism.

Djurö nationalpark är också Natura 2000 område. Enligt Eu direktiv innebär detta att skötseln och förvaltningen är en mycket viktig del av bevarandet.

Bengt Brunsell

0550-127 11 070-678 78 32

Skaraborgs Naturskyddsförening
Ulla Kjellander
Ordf.

Naturskyddsföreningen Värmland
Mikael Söderström Rosén
Ordf.

Svenska Kryssarklubben Vänerkretsen.
Eie Bengtsson.
Ordf.

Bilaga 1. Malbergshamn.

Bilaga 2. Ny brygga Malbergshamn

Bilaga 3. Djurö farleder.

Not 1. Beräkning: Månad. Antal dagar x antal båtar/dag x pers./båt.

Maj. 8x5x2,5 + jun. 20x10x2,5 + jul. 25x20x3,0 + aug. 20x10x2,5 + sep. 10x5x2,5. = 2 725 besökare i fritidsbåt. Därutöver tillkommer uppskattningsvis 100 -150 besökare vid kommersiellt arrangerade båtturer.

BILAGA 1 Malbergshamn

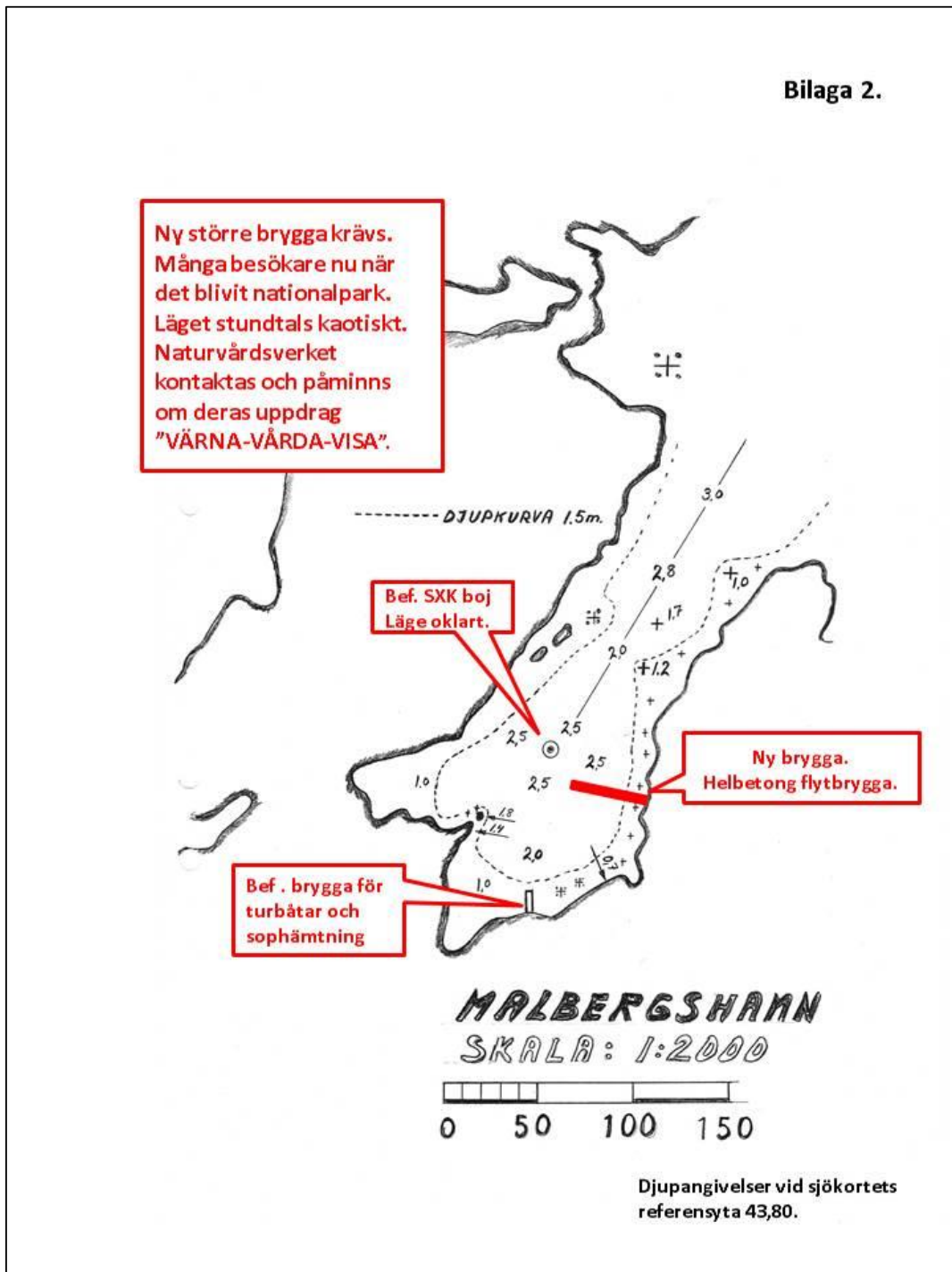

Trångt vid bryggan i Malbergshamn.

Malbergshamn väl skyddad men öppen för nordlig vind och sjö.

Bilaga 2.
Ny brygga Malbergshamn.

Bilaga 3. Djurö Farleder

